

iz Celja oz. Laškega nista mogla priti — pot k Sv. Rupertu je daljna in težavna! Prihite! pa je kot namestnik požrtvovalni g. Ivan Deželak iz Celja, ki je precej številnim poslušalcem podal mnoga koristna navodila. Ljudstvo je bilo pripravljeno na obširno predavanje. Vsi zelo občutimo pomanjkanje Društvenega doma. Pa ga homo z božjo pomočjo in požrtvovalnostjo župljanov postavili!

Loka pri Zidanem mostu. Občni zbor krajevne organizacije SLS se vrši v nedeljo, dne 19. decembra 1926 po prvi sv. maši v društveni sobi Prosvetnega društva. Vsi člani in prijatelji Slovenske ljudske stranke, pridite gotovo!

Planina pri Sevnici. V soboto, dne 27. novembra smo izročili materi zemljijske ostanke vsestransko spoštovanega posestnika Mihaela Leskošek iz Tajtlov. Bil je vdovec nad 25 let in kakor on, krščanski značajen, je tudi svoje tri otroke v pravem krščanskem duhu vzgojil. Pač res! Kako si drevesce vzgaja — tako drevo in sad boš imel. Zelodni rak mu je nit življenja prestrigel v starosti 62 let. Dva dni pred smrtjo se je prejel v navzočnosti svojih pridnih otrok in dobrih sosedov sv. popotnico v večnost. Domače razmere in zadeve je uredil tako, da bo za otroke prav — pa tudi v pomoč njegovi neumrljivi duši. Da bi ga posnemali mnogi — zlasti gospodarji — v njegovem krščanskem življenju in po njegovem zgledu vse vravnali pravdo pred smrtjo, kakor on, da se izognemo nepotrebnim skrbem, potem in drugim stroškom. Kako je bil rajni Mihael spoštovan — je bil jasen dokaz — prav lep, mnogoštevilni pogreb, kakoršnega morda Planina že dolgo ni videla. V spremstvu dveh gospodov duhovnikov in mnogoštevilnih pobožnih spremljevalcev je bil položen v tihi grob, kjer pričakuje vstajenja. Sožalje in tisk solza se je pri odprtem grobu v srce segajoča žalostinka »Vigred« stopnjevala. S solzami smo se vračali iz kraja začasnega miru, tibo želeč rajnemu večni mir in pokoj. Večna luč Ti svetli!

Sv. Vid — Planina pri Sevnici. Tukaj je umrla večkrat previdena s sv. zakramenti dne 28. novembra spoštovana gospodinja gostilničarka in posestnica Jožeta Zibret. Dolgo časa je vdova bolehalo in voljno prenašala svojo bolezen. Veliko revežev se spominja njene dobrotinosti. Pogreb je bil 30. novembra t. l. Bog ji daj večni mir in pokoj!

Gospodarstvo.

NAŠA ŽIVINOREJA.

Zakaj ne gojimo čiste marijodvorske pasme? Dovoljujem si na dopis v »Slov. Gospodarju« z dne 21. oktobra pod naslovom »Kmetovalci, gojite čisto plemo«, omeniti naše izkušnje, povedati svoje misli. — Ni to prvi dopis strokovnjaka, ki nam obmejnim živinorejcem na vse pretege hvali nam vsiljeno marijodvorsko pasmo. Pisalo je o tem že več takih ljubiteljev o dobrotah teh suhih dolgonožcev, toda proti našemu prepričanju. Motijo se ti gospodje strokovnjaki, kakor se pač vsak, še tako učen človek lahko zmoti, da bi bila marijodvorska pasma najboljše za naše kraje. Trdno smo prepričani, da to ni res, da nam daje pač velika pingavska goveda več haska, posebno kar se tiče mlečnosti in debelene, boljšeja izkoriščanja naše ne slabe krme sploh.

Od nekdanj gojimo že poleg marijodvorcev tudi pingavce, a reči moramo odkritosrčno, da smo s pingavci mnogo bolj zadovoljni kot z marijodvorci, ker krave te pasme so slabe molznice in voli nič boljše ne vozijo kot pingavci, a za debelenje ali pitanje pa so posebno stari voli naravnost povedano čisto za nič. — Naj nam pove eden od gospodov strokovnjakov, kako je mogoče opiti starega marijodvorskega vola? Radi bi videli ta čudež. Poskusil sem že razne načine, a sem prišel do prepričanja, da kmet nima teh sredstev in kupljena so predraga, se ne izplačajo. Pingavec pa se izboljša prav kmalu pri isti krmi, ako se ga le pusti del časa ležati, počivati in odebeli se tudi prav kmalu, že pri količnjak boljši krmi. Vsak mesar bo pač kupil raje debelega pingavca kot subega marijodvorca. Tisto pa, kar nekateri pravijo, da imajo marijodvorci boljše in lepše meso, za to nam mesar prav nič ne da. Kar se tiče molznosti, ve vsak vičar, kaj se le kmet, da dajo pingavke več mleka kot marijodvorke. Zaradi živinske jetike moramo reči, da dobimo vtis, ako pregledujemo oboje živali, da se ta bolezen drži pač prej suhih bolcev kot vrlih lisastih pingavcev.

Kaj je naš prvi in glavni hasek od naše živine? Da dobimo od krav kar največ mleka, ki se ga lahko vnovči, kar je velika pomoč revnejšim slojem in tudi večjemu kmetu dobro nese, da voli dovoljno vozijo ter da se žival, katera je odvisna za prodajo, lahko opita, posebno stari voli in krave, in tako lažje in boljše prodajo. To so pa lastnosti po našem prepričanju le pingavcev in ne marijodvorcev, ki uspevajo mogoče prav dobro kje drugod, a ne pri nas.

Napačen je živinski zakon, katerega so skovali naši predniki brez vprašanja širši mas živinorejcev, da bi bila marijodvorska pasma za nas najboljše, da moramo sedaj splošno, posebno v našem kraju, severno od Maribora, v obmejnih farah gojiti le samo isto. Prepričani smo, ako bi se sedaj sklicalo vse živinorejce Slovenskih goric na tozadevni sestanek — kar bi bilo potrebno in prav — radi vprašanja goveje pasme, bi se gotovo, ako bi se dalo na glasovanje, izglasovala velika večina za pingavsko in ne za marijodvorsko govedo. Proč s tem terorizmom, da se nam vsiljuje neljuba pasma, ki je malo vredna. Kmet je tisti, ki redi živino in mora plačevati sedaj ogromne davke, zato se ga pa naj tudi pusti, da redi tisto govedo, o katerem je prepričan, da mu daje največ haska.

Vse strokovnjake drugih misli pa opomnimo na izjavo našega pravega strokovnjaka in učitelja o živinoreji, gospoda Franja Dularja, ki je v svoji drugi knjigi »Umna živinoreja« v odstavku: Katera goveda so najprikladnejša za slovenske pokrajine, povedal in priporočil dobesedno (stran 49) — pingavska, oziroma beljanska goveda (katera je slična pingavski) so najboljše in najprikladnejše živali za vse slovenske pokrajine. In ob zaključku njegovih opazk pravil: »Pingavska oziroma beljanska (to je nizka, mala pingavska) goveja živala je vrlo dobra in koristna ter uspeva ne samo v goratih, ampak tudi v nižavskih pokrajinah. Ona bodi slovenskemu posestniku pravi vzor dobrih živali! — Da ima ta strokovnjak tudi prav, o tem smo davno že prepričani. To je tudi tisti vzrok, zakaj da se splošno ne pride do enotne pasme v našem kraju — ker se nam vsiljuje neljuba pasma, katere ne maramo in bi se naj opustila, kakor so jo iz uvedbenih tehničnih vzrokov tudi že opustili naši sosedi onstran državne meje.

Kmet-živinorejec.

KAJ JE S PROSTO ŽGANJEKUHO?

Od raznih strani dobiva »Slovenski Gospodar« vprašanja, ali bo res s 1. januarjem 1927 odpravljena prosta žganjekuha. Naše uredništvo se je v tej zadevi obrnilo na poslanca Slovenske ljudske stranke, Pošlanec g. Franjo Žebot nam je postal nato ta le odgovor:

»Prosta žganjekuha se je upeljala v Sloveniji in na Hrvaške mleta 1924. Zakon o trošarinah od dne 27. junija 1921 se je leta 1924 v toliko spremenil, da je upeljana prosta žganjekuha za sadje, drože, tropine in druge vrste kmetijskih pridelkov, iz katerih se more kuhati žganje. Od leta 1924 posestniku ni treba prijaviti žganjekuhe finančni kontroli in tudi ni treba plačati nikake trošarine. Od skuhane žganja plača trošarino samo tisti, ki žganje proda. Ta došloča so objavljena v »Uradnem listu« kos 3, 1924, XV., člen 116. — Prosto žganjekuho ne more odpraviti finančna kontrola, ampak samo narodna skupščina na predlog finančnega ministra. Takega predloga pa še dosedaj ni bilo. Radi tega ostane prosta žganjekuha še vnaprej v veljavi in se z novim letom ne more ukiniti.

ALI SE NE BI OBNESLI ŽLAHTNI KOSTANJI V MARI-BORSKI OKOLICI?

Pod tem naslovom je izšel v »Slov. Gospodarju« nedavno članek, v katerem vpraša pisec za mnenje, da-li ne bi kazalo saditi ob levem bregu Drave od Selnice do Maribora žlahtni kostanj (»maronji«), kakor ga nahajamo v južnih Tirolah in drugod. K temu bi pripomnil sledeče:

Žlahtni kostanj je rastlina solnčne Italije ter zahteva višjo povprečno letno temperaturo, nego pri nas razširjeni navadni pravi kostanj (Castanea vesca). Poleg tega je občutljiv proti mrazu in naših ostrih zim skoraj gotovo ne bi prenesel. Kostanj se sponaša le v globokosežni, zmerno-vlažni in rahli zemlji, dočim mu skalovit svet, apnena in laporjeva tla ne ugaajo. Zategadelj bi tudi na omenjenem hribu proti Kamnici — vsaj v srednjih in višjih legah — radi plitve zemlje in pomanjkanja vlage najbrž ne uspeval. Ker je tedaj malo upanja, da bi se poskusi z žlahtnimi kostanji pri nas obnesli, priporočam, da se poiščejo po južnih pobočjih Pohorja dobre kostanjeve vrste z debelimi plodovi, ki mimogrede omenjeno, zaostajajo le prav malo za maroniji. Iz pridelka drevesa, ki se odlikuje po bogati rodovitnosti, odberemo najdebelejše, lepo razvite, popolnoma zrele plodove ter jih posejemo v drevesnico. Vzgoja je ista kot pri drugem drevju, vendar s to razliko, da kostanja ni treba požalhtnjevati. V tem je velika prednost, kajti cepljenje ni tako enostavno kot pri drugih sadnih plemenih, ker se kostanj ne prime rad. V 4—5 letih so drevesca razvita in se morejo presaditi na stalno mesto. Lahko pa sejemo kostanj, ko smo zemljo primerno pripravili, tudi kar na stalno mesto. S tem si prihranimo poznejše presajanje ter dobimo čvrsto in trpežno drevje. Razume se, da zahteva vsak tak nasad prva leta več varstva, zlasti pred živino. Ker je malo rastlin, ki bi donašale toliko koristi kakor kostanj (les, listje, cvet, sad), je želeli, da se to sadno plemo v bodoče bolj upošteva ter razširi povsod, koder so dani potrebni pogoji.

Lege s plitvo in razmeroma bolj suho zemljo, ki za kulturo drugih rastlin niso prikladne (kot n. pr. zgoraj omenjeni opuščeni vinogradi proti Kamnici), bi pa kazalo zasaditi z žlahtnimi lešniki. Leska je jako skromna rastlina in uspeva tudi še v manj ugodnih okoliščinah. Če računamo, da stoji na enem hektarju zemljišča 700 leskovih grmov ter prinaša vsak grm povprečno 1 in pol kg, znaša celotni pridelek na leto 1050 kg ali okroglo 1000 kg lešnikov. Vsekakor lepa množina, ki vrže uvaževanja vredne dohodke. Najceneje pridemo do cilja, ako kupimo nekatere sadike od dobrih sort v drevesnici in jih nato sami razmnožimo. Razmnoževanje se vrši najbolje z grobnicami v posebnem matičnjaku. Zanesljive drevesnice za dobavo žlahtnih lešnikov so: L. Späth, Berim: Baumschulen Janorschke, Oberglogau; Hauber, Tolkowitz pri Draždanah. V bodoče jeseni bo mogoče dobiti nekaj sadik tudi pri drž. srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Kdor se zanima za to kulturo izrpnjeje, naj blagovoli prečitati mo članek »Žlahtni lešniki« v 9.—12. številku »Slovenskega Sadjarja« za leto 1922.

Profesor Jože Priol.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš. Od 15. do 17. januarja 1927 se bo v Društvenem domu v Ptujju vršila vinska razstava z vinskim sejmom za mariborsko oblast. Prireditelj je slična oni v Št. Ilju v Slov. gor. Vino je poslali ali v steklenicah ali v sodčkih najkasneje do 12. januarja. Sicer pa se naj vsak ponudilec takoj oglasi pri: »Odboru za oblastno vinsko razstavo v Ptujju«, ki mu bo poslal natančneje instrukcijo in prijavnico, da jo izpolni in podpiše. Šele po izpolnitvi in podpisu prijavnice dobi dotičnik pravico, razstaviti svoje blago. — Pri tej priliki se tudi ude opozarja, da je zadnji čas plačati za prihodnje leto udnino, ki znaša 20 Din. Sprejema se v trgovini gg. Klanjšek in Penič, Vetrinjska ulica 9. — Načelnik.

Proračun mariborskega okrajnega zastopa za l. 1927 je razgrnjen do dne 15. decembra 1926 javno v vpogled v pisarni Okrajnega zastopa v Mariboru, Koroška cesta 26 II, med uradnimi urami.

Ljutomerska sadjarska in vrtnarska podružnica ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 19. t. m., ob pol 9. uri dopoldne, v pevski sobi (nekdanja realka) s sledečim sporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnikovo in blagajničarjevo. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. 5. Nabiranje članarine za leto 1927. Pridite zanesljivo vsi člani in prijatelji sadjarstva. Vsak sadjar naj bo član podružnice, oziroma društva! — Predsednik.

Konjice. Podružnica Cebelarstva društva in Sadjarskega in vrtnarskega društva za tukajšnji srez imata v nedeljo, dne 12. decembra 1926, ob 9. odnosno 10. uri v deški šoli svoja letna občna zbora. Poleg običajnih točk so na sporedu predavanja gg. Miloša Levstika iz Celja in Josipa Zdoceva iz Zlič iz raznih panog umnega sadjarstva (zimsko oskrbovanje, važnost sadjarstva, pomen sadjarskih organizacij i. dr.). Kmetovalci, čebelarji, sadjarji, vrtnarji in drugi, udeležite se občnih zborov ozir. predavanj v čim obilnejšem številu.

Mariborski trg, dne 4. decembra 1926. To pot je bilo 70 slaniarjev na trgu, ki so pripeljali 2219 zaklanih svinj seboj in so prodajali meso in slanino po običajni ceni 10.50 do 25 Din za kg na drobno, 14 do 17 Din za kg na debelo. Domači mesarji so prodajali po dosedanjih cenah, pač pa so se klobase precej pocenile. Kljub tem nizkim cenam je cena hrenovkase po gostinah 5 Din za komad, to je kakor je bilo pred dvema leti. Seveda bi jih gostilničarji oziroma klobasarji lahko prodajali ceneje, kajti v gostilnah po dečlet, posebno po Slovenskih goricah jih prodajajo po 3 Din komad. Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli

700 komadov. Cene so radi bližajočih se božičnih praznikov precej poskočile, posebno pri gosih in puranih, ki so se prodajali celo po 100 do 200 Din komad. Srne in zajci 20 do 40, morske ribe 20 Din kg. Krompir, zelenjava, druga živila, sadje in cvetlice. S temi stvarmi trg ni bil posebno dobro založen, pač pa je bilo 7 stojnic v katerih so prodajali v soboto in v nedeljo medicinske in druge izdelke za Miklavžev večer. Krompirja in čebule je bilo samo 5 vozov. Cene so bile krompirju 1.50 do 2 Din, kislemu zelju 3 do 4, kisli repi 2 do 3, paradižnikom 8 do 10, medu 25 do 30, maslu surovemu 40 do 46, kuhanemu 46 do 50, čajnemu 50 do 60 Din kg. Endiviji, ohrovitu 1.50 do 2.50, zeljnatim glavam 0.50 do 4, karfiolu 4 do 10 Din komad, mleku 2.50 do 3, smetani 12 do 16, oljčnemu olju 26 do 36, bučnemu olju 18 do 24 Din liter; jajcam 1.75 do 2.25 Din komad. Sadju: jabolkam in hruškam 4 do 12, grozdju 8 do 15 Din, orehom 10 do 12, luščeni 35, dateljem 25 do 35 Din kg, kostanju 2.50 do 4 Din liter (surovemu), 6 do 7 Din liter (pečenemu). Cvetlicam 0.25 do 5 Din, z lonci vred 10 do 75 Din komad; agavam, alojem, ind. kaktusom, palmam (sadjkam) 5 do 10 Din komad. Lončeni in leseni izdelki 1 do 120 Din komad, brezovim metlam 2.25 do 6 Din komad, lesenim grabljam 8 do 10 Din komad, koruzni slami 25 do 30 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. V torek, dne 30. novembra so kmetje pripeljali 3 vozove sene in 1 voz slame, v soboto, dne 4. decembra pa radi slabega vremena samo 1 voz slame na trg. Cene so bile senu 80 do 100, slami po 50 Din za 100 kg. V sredo dne 1. decembra je izostal tržni dan radi držav. praznika.

Pridelovanje žita. Zopet je izšla knjižica Delegacije proizvajalcev čilškega solitra. Prav potrebna nam je bila, kajti dosedaj ni imel naš kmetovalec spisa, ki bi v kratkem obdelal te zanj tako važno stvarino. Knjižica nam v uvodu pove, kako smo v naši državi sploh, in v Sloveniji še posebej, zaostali glede pridelkov žita in kako daleč pred nami so v tem oziru kmetovalci drugih držav. V poglavju »O žitih sploh« dobimo opis žitnih rastlin in njih zahteve glede zemlje. Oddelek »Gojenje raznih vrst« nam poda navodilo o gnojenju žit, pojasni učinek raznih organskih in umetnih gnojil ter način njih uporabe; obenem nam predloži še druge pogoje za povečanje žetvenih pridelkov. Sledeje še odstavki o kolobarjenju zemlje, pripravi semen, o setvi, o oskrbovanju setve in o žetvi. Sploh dobimo v tej knjižici, ki ima 52 strani, vsa navodila, ki so potrebna za zvišanje pridelkov žita. Vsak poljedelec, ki bo pazljivo prečital ta spis, bo lahko iz njega črpal dovolj naukov, ki mu bodo prinesli obilo koristi v njegovem gospodarstvu, če jih bo upošteval. Zato vsem toplo priporočamo to knjižico in to tembolj, ker jo na željo dobi vsak brezplačno. Oglasiti se mu je samo pismeno na naslov: Poddelegacija proizvajalcev čilškega solitra v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 16, ki mu na željo brezplačno dopošlje tudi še druge kmetijske knjižice delegacije, bodisi slovenske ali srbohrvaške.

Za razvedrilo.

Opravičilo. Pred sodnijo je stal kmetijski fant, ki se je v gostilni stebel. Sodnik mu je rekel: »Ali morete na kak način opravičiti svoje postopanje, ko ste vrgli vrček za pivo v glavo svojega tovarša in ga težko ranili?« — Fant: »Gospod, ne zamerite, saj je bil vrček že počen!«

Narobe svet. Gospod v mestu pride domov in vidi, da je nova služkinja že zopet odšla. Moral je z gospo, ki ni znala kuhati, v gostilno. Tu so ga vprašali: »Ali ste zopet brez kuharice?« — »Zopet. Moja gospa ji je vse narobe naredila, pa je šla!«

Te nič ne briga! Na sredi morja je plavala ladija. Nastal je velik vihar, ki je grozil, da bo ladijo potopil. Mož in žena sta bila v svoji sobici in žena je grozovito vpila. Mož pa jo je potolažil: »Kaj se neki dereš! Saj ladija vendar ni tvoja!«

Trije snubei obenem. Hčerka je rekla materi: »Mati, zakaj pa je oče naročil kar tri snubce obenem?« — Mati: »Naš oče je moder, zdaj ti trije snubci drug drugemu dote zmanjšujejo!«

Advokat brez službe je stal ob reki, v kateri pa se je nekdo potapljaj in klical na pomoč. Advokat mu je rekel: »Rešiti vas sicer ne morem, a testament pa lahko napraviva!«

Uradnik in mesec. Uradnik je vprašal kmeta: »Kaj pa imate raje: solnce ali mesec?« — Kmet: »Solnce! Solnce mi pomnožuje pridelke!« — Uradnik: »Jaz pa mesec, kajti jaz dobim redno mesečno plačo, solnce pa nikdar!«

Na davkariji. Kmet-radičevac je prišel na davkarijo: »Gospodje, zdaj pa je konec davkov, tako je rekel Radič na shodu!« — Gospodje so mu odgovorili: »Davkov res ni več, zdaj so le porezi!« — »Kaj pa je to?« je vprašal kmet. — Gospodje so mu odgovorili: »Dokler ste dajali, je bil davek, zdaj ko dajati več ne morete, vam bomo pa porezali — vse žepe in jih centralizirali na naših davkarjih!«

Javimo Vam, da so našli zlatnike v našem »Gazela«-milu sledeči: Franjo Kralj, Breznik pri Skočjanu, kupil milo pri tvrdki Ivan Globevnik, Skočjan pri Mokronogu; Micka Belcjan, Litijska, kupila milo pri tvrdki Lebinger & Bergman, Litijska; Neža Breščak, Polzelja, kupila milo pri tvrdki Josip Rojnik, Polzelja; Jana Gjurič, Gravešina pri Zagrebu, kupila milo pri tvrdki Rudolf Weiss, Zagreb; Ana Slave, Bertice pri Metliki, kupila milo pri tvrdki Jože Brožič, Metlika; Reberšek, Cerknica, kupila milo pri tvrdki Ivan Butkovič, Cerknica; Suzana Černe, Bezena pri Rušah, kupila milo pri tvrdki Franjo Lamprecht, Ruše; Marija Varl (Mihova), Kamnagorica, kupila milo pri Konsumnem društvu Kropa; Dragutin Spiraneč, Karlovac, kupil milo pri tvrdki Stržakovski, Karlovac; Marija Kozic, Murska Sobota št. 248, kupila milo pri tvrdki Franc Kühr, Murska Sobota; Marija Škrjanc, Bizovik št. 41, kupila milo pri tvrdki Perdan, Ljubljana; Elizabeta Brlek, Slivnica, kupila milo pri tvrdki Anton Vodenik, Hoče pri Mariboru; Marija Bohinc, župnišče Brezovica, kupila milo pri tvrdki Čuden, Brezovica; Magda Šautek, selo Rudeš, opšt. Vrapče pri Zagrebu, kupila milo pri tvrdki S. Schreiner, Zagreb; Marija Majerič, Sv. Miklavž pri Ormožu, kupila milo pri tvrdki Anton Golenko, Sv. Miklavž pri Ormožu; Milka Lemaič, Banjaluka, kupila milo pri tvrdki Gjorgjo Stričević, Banjaluka; Antonija Gros, Dobletina, kupila milo pri tvrdki Makso Turnšek, Nazarje; Cecilija Dobaj, Duplica pri Kamniku, kupila milo pri tvrdki Jožef Klemenčič, Kamnik; Frančiška Zakrajšek, Novavas pri Rakeku, kupila milo pri Delavskem konsumnem društvu Novavas pri Rakeku; Bera Simonič, Vinjivrh, kupila milo pri Delavskem konsumnem društvu Semič; Antonija Kordič, Retje št. 14 pri Orteneku, kupila milo pri tvrdki Josip Košmerl, Retje pri Orteneku.